

Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline (engl. Instrument for financial support for Border Management and Visa Policy, BMVI)

ESITYS EU:N RAJATURVALLISUUDEN JA VIISUMIPOLITIIKAN RAHOITUSTUKIVÄLINEEN TOIMEENPANOSUUNNITELMAKSI 2025-2026

Tausta

EU:n rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineelle on laadittu ohjelmakaudelle 2021–2027 rahoitustukivälinettä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1148 artiklan 13 edellyttämä ohjelma. Ohjelma on strateginen asiakirja, jossa kuvataan yleisesti kansalliset tarpeet rahoitustukivälineen toimialalla, niitä koskevat tavoitteet, suunnitellut toimet, odotettavissa olevat tulokset ja tuloksellisuutta mittaavat indikaattorit ohjelmakauden aikana sekä suunniteltu rahoituksen jakautuminen.

Tänä vuonna ohjelmaa päivitettiin. Vuonna 2024 ohjelmaan tehdyn ohjelmakauden väliarvioinnin seurauksena rahoitustukivälinettä koskevan asetuksen (EU) 2021/1148 14 artiklan perusteella ohjelmaan lisättiin komission Suomelle osoittama lisärahoitus. Ohjelmaan lisättiin myös komission Suomelle osoittama osuus unionin ja Schengen-assosioituneiden maiden välisten sopimusten perusteella kyseisten maiden rahoitusvälineen varoihin suorittamista vuosittaisista maksuista. Ohjelmaan lisättiin myös komission rahoitustukivälineen temaattisesta välineestä osoittama erityistoimirahoitus EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (paktin) toimeenpanon valmistelua ja toimeenpanoa varten. Lisäksi ohjelmaa päivitettiin vastaamaan hallitusohjelman kirjauksia ja ajankohtaisia tarpeita.

Euroopan komissio hyväksyi rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen Suomen ohjelman muutoksen 13.11.2025. Valtioneuvosto on hyväksynyt ohjelmanmuutoksen 25.9.2025.

Sisäasioiden rahastoja ohjelmakaudella 2021–2027 koskevan lain (1125/2021) 5 §:n ja rahastoja koskevan valtioneuvoston asetuksen (119/2022) 3 §:n mukaan sisäministeriö valmistelee seurantakomiteaa kuultuaan ehdotuksen ohjelmaa täytäntöönpanevaksi toimeenpanosuunnitelmaksi. Toimeenpanosuunnitelman avulla halutaan varmistaa rahoitustukivälineen ohjelman suunnitelmallinen ja vaikuttavuuteen tähtäävä toimeenpano sekä kuvata ohjelman toimeenpanon etenemistä. Toimeenpanosuunnitelma laaditaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan ja sitä päivitetään vähintään kerran vuodessa.

Toimeenpanosuunnitelma on laadittu yhteistyössä rahoitustukivälineen toimeenpanon kannalta oleellisten hallinnonalojen kanssa, huomioiden ohjelmaan tehdyt muutokset. Toimeenpanosuunnitelman 2025–2026 luonnos on käsitelty rahoitustukivälineen seurantakomitean kirjallisessa menettelyssä 25.-29.8.2025. Toimeenpanosuunnitelman hyväksyy sisäministeriö.

Toimeenpanosuunnitelman keskeinen sisältö

Toimeenpanosuunnitelma sisältää kuvaukset ohjelman mukaisista avustettavista toimista, niiden keskeisistä päämääristä ja päämäärien edistämiseksi tuettavasta toiminnasta sekä toiminnan tulostavoitteista ja mittareista. Toimeenpanosuunnitelmassa annetaan myös kuvaus mahdollisista avustuksen saajista, myönnettävistä avustusosuuksista sekä muusta EU-rahoituksesta, jonka kanssa toimintaa yhteensovitetään. Lisäksi toimeenpanosuunnitelmassa voidaan määritellä toimien hakuun avaamisen aikataulu sekä tarvittaessa ohjelmaan sisältyvän rahoituksen tarkempi kohdentaminen.

Toimeenpanosuunnitelman ensimmäisestä päivityksestä lähtien suunnitelma sisältää myös kuvauksen ohjelman toimeenpanon etenemisestä.

Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen tavoitteena on kehittää ja toteuttaa vahva ja tehokas Euroopan yhdenmety rajaturvallisuus ulkorajoilla ja siten edistää sisäisen turvallisuuden korkeaa tasoa unionissa samalla, kun suojataan henkilöiden vapaa liikkuvuus unionin sisällä ja noudatetaan täysimääräisesti asiaankuuluvaa unionin säännöstöä perus- ja ihmisoikeusvelvoitteita noudattaen. Rahoitustukiväline jakaantuu kahteen rahoitustukivälinettä koskevassa EU-asetuksessa määriteltyyn erityistavoitteeseen.

Erityistavoitteen 1 puitteissa tuetaan eurooppalaisen raja- ja merivartioston ulkorajoilla toteuttamaa tehokasta Euroopan yhdenmetyä rajaturvallisuutta. Ohjelman muutoksessa ohjelmaan lisättiin Pakti-erityistoimi, jonka puitteissa toteutetaan paktia koskevan kansallisen täytäntöönpanosuunnitelman mukaisia toimenpiteitä. Lisäksi ohjelmaan päivitettiin turvallisuustilanteen kuvausta erityisesti itärajan ja maahanmuuton välineellistämisen osalta ja tuotiin esille Rajavartiolaitoksen suorittamaa teknistä valvontaa koskevat lakimuutokset ja radioteknisen valvonnan toimivaltuus. Ohjelmaan lisättiin vuoden 2023 Schengen-arvioinnin suosituksiin liittyviä toimia sekä hallitusohjelman mukainen kelirikkoalusten (ilmatyynyalusten) uusiminen. Vastaavat muutokset tehdään toimeenpanosuunnitelmaan.

Erityistavoitteen 2 puitteissa tuetaan yhteistä viisumipolitiikkaa. Ohjelman muutoksessa tuotiin esille turvallisuusnäkökohtien ja viisumien ja viisumivapausjärjestelmän väärinkäyttöön liittyvien seikkojen huomioimista viisumipolitiikassa. Erityistavoitteeseen päivitettiin tilannekuvaa viisumihakemusten ja viisumikysynnän muutoksen osalta ja lisättiin vuoden 2023 Schengen-arvioinnin suosituksiin liittyviä toimia viisumiprosessin tehostamiseksi. Vastaavat muutokset tehdään toimeenpanosuunnitelmaan.

Toimeenpanosuunnitelman keskeiset muutokset

Toimeenpanosuunnitelman kappaleisiin 1 Johdanto ja 2 Ohjelman toimeenpanon eteneminen päivitetään tiedot ohjelman toimeenpanon tilanteesta ja saadusta lisärahoituksesta.

Erityistavoitteessa 1 (Yhdenmety rajaturvallisuus) poistetaan rajaus, jonka mukaan raskasta kalustoa uusittaisiin valtion budjettirahoituksella, ja rahoitettaviin toimiin lisätään kelirikkoalusten (ilmatyynyalusten) uusiminen. Schengen-arvioinnin suositusten osalta toimeenpanosuunnitelmaan on lisätty vuoden 2023 arvioinnin pohjalta SIS-järjestelmän kehittämisen ja rajavalvonnan kattavuuden parantamisen ohien Tullin suorittamien rajatarkastuksen toiminnallisuuden parantaminen mobiilirajatarkastusten avulla.

Lisäksi erityistavoitteen 1 alle on lisätty EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpanoon liittyviä toimia, joita BMVI-rahoitusvälineessä ovat Eurodac-tietojärjestelmän toimeenpano, seulonta-asetukseen perustuvat toimenpiteet sekä perusoikeuksien seurantamekanismin perustaminen ja haavoittuvuuksien tunnistamiseen liittyvä koordinointi, koulutus ja ohjaus. Paktiin liittyviin toimiin käytetään tähän tarkoitukseen korvamerkittyä erityistoimirahoitusta.

Erityistavoitteeseen 2 (Yhteinen viisumipolitiikka) lisätään ajanvarausjärjestelmään liittyvä kehittämistoimenpide sähköisen viisumiprosessin ja asiakasystävällisyyden parantamiseksi. Vuoden 2023 Schengen-arvioinnin perusteella toimeenpanosuunnitelmaan lisätään viisumijärjestelmän

kehittämistoimia, joiden avulla voidaan automatisoida ja tehostaa viisumikäsitteilyprosessia. Lisäksi lisätään Suomen edustustoihin tehtävät auditointimatkat, joiden avulla seurataan, että viisumiprosessi etenee EU viisumisäännösten mukaisesti.

Suomen ohjelmaan lisättävä rahoitus

Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen Suomen ohjelman perusrahoitus ohjelmakauden alussa oli 77 973 382 euroa. Lisäksi ohjelmaan on saatu aiemmin lisärahoitusta rahoitustukivälineen temaattisen välineen kautta 55 187 330 euroa.

Vuonna 2024 toteutetun väliarviointin yhteydessä Euroopan komissio osoitti Suomelle ohjelmaan lisärahoitusta 10 962 086 euroa sillä perusteella, että vähintään 10 % alkuperäisestä rahoitusosuudesta oli väliarviointiin mennessä haettu maksuun. Lisärahoitus on allokoitu jäsenvaltioille rahastoa koskevassa asetuksessa määriteltyjen kriteerien perusteella. Lisäksi komissio osoitti Suomelle 3 309 326 euron osuuden Schengen-assosioituneiden maiden BMVI-rahoitusvälineeseen suorittamista vuosittaisista, vuosien 2023, 2024 ja 2025 maksuista. Lisäksi komissio osoitti Suomelle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen toimeenpanon valmistelua ja toimeenpanoa varten erityistoimirahoitusta 30 866 753 euroa. Rahoitustukivälineen Suomen ohjelman kokonaisrahoitus on muutosten jälkeen 178 298 877 euroa.

Toimeenpanosuunnitelmaan 2025–2026 on sisällytetty edellä mainittu lisärahoitus.